

Asia: VN/34874/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seuranta koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)**

Ehdotuksessa esitetään valtiovarainministeriölle yleistä ohjausvastuuta kuntien varautumisen ohjaamisesta. Ministeriön antama ohjaus ei sitoisi kuntia, vaan kunnat päättäisivät itse, missä määrin ne huomioisivat ministeriön esittämät ohjeet ja suositukset. Ehdotetun sääntelyn nojalla ei voitaisi antaa kuntia sitovia määräyksiä tai puuttua niiden yksittäisiin päätöksiin.

Helsingin kaupunki katsoo, että ehdotetut muutokset ovat kannatettavia. Ehdotetut muutokset selkeyttävät valtionhallinnon tason ohjausvastuuta kaupunkien varautumisen ohjaamisessa osoittamalla tämä kokonaisuus valtiovarainministeriölle.

#### **Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)**

Vaikuttamistoimielimet ovat osa Helsingin osallisuustyötä, jonka pääperiaatteet ovat yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen, omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen sekä yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen. Helsingin kaupunki katsoo, että neuvostoilla on jo nykyisen käytännön mukaisesti oikeus tehdä kuntalain § 23 mukaisia aloitteita. Aloiteoikeus on hyvin linjassa Helsingin osallisuusperiaatteiden kanssa ja vahvistaa neuvostojen asemaa ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Helsingin kaupunki katsoo, että uudenlainen vanhusneuvoston nimeämismahdollisuus tuo joustavuutta toimintaan ja selkeyttää viestintää neuvoston edustamasta väestöryhmästä. Uudistus nähdään kannatettavana, sikäli kun neuvostosta käytettävä nimi ei tule vaikuttamaan vanhusneuvoston nykyisiin tehtäviin tai kokoonpanoon rajoittavasti verrattuna nykytilanteeseen.

Helsingissä nuorten aloiteoikeutta on kehitetty pitkäjänteisesti osana nuorten osallisuuden ja demokratiakasvatuksen kokonaisuutta. Käytössä oleva nuorten aloitemalli koskee laajasti helsinkiläisiä 13–17-vuotiaita nuoria, ei ainoastaan nuorisoneuvoston jäseniä. Nuoret voivat tehdä aloitteita yksin tai yhdessä ja aloitteet ohjautuvat suoraan sen toimielimen käsiteltäväksi, jonka toimivaltaan asia kuuluu. Tämä vastaa pitkälti lakiluonnoksen perusteluissa kuvattua tavoitetta nuorten vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamisesta.

Helsingin mallin keskeinen vahvuus on sen saavutettavuus ja yhdenvertaisuus. Aloiteoikeus on avoin kaikille ikäryhmään kuuluville nuorille riippumatta heidän taustastaan, asuinalueestaan tai asemastaan nuorten vaikuttajarakenteissa. Lakiluonnoksen tavoitteet nuorisovaltuustojen ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamisesta ovat saavutettavissa erilaisilla kunnallisilla ratkaisuilla. Keskeistä on, että lainsäädäntö mahdollistaa ja tukee paikallisesti kehittyneiden, nuorten osallisuutta laajasti edistävien mallien säilyttämisen ja kehittämisen. Lakimuutoksen toimeenpanossa on tärkeää varmistaa, ettei sääntely johda jo toimivien ja nuorten näkökulmasta vaikuttavien käytäntöjen kaventumiseen.

### **Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)**

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana, että kuntalain 47 §:n konserniohjeen vähimmäissisältöön lisätään nimenomainen velvoite antaa tarpeelliset määräykset tytäryhteisöjen valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta kuntakonsernissa. Muutos selkeyttää ja yhdenmukaistaa omistajaohjauksen välinein toteutettavaa konsernitason varautumista erityisesti tilanteissa, joissa tytäryhteisö ei kuulu valmiuslain tai erityislainsäädännön varautumisvelvoitteiden piiriin.

Esityksen mukaisesti konserniohjeen määräysten tarkempi sisältö ja kohdentaminen tulee perustua kunnan omaan riskiarviointiin. Tämä mahdollistaa eritasoisen ohjauksen eri tytäryhteisöihin niiden toiminnan ja toimialan kriittisyyden ja riskiprofiilin perusteella.

Helsinki on jo pitkälti ennakoanut ehdotettua muutosta. Konserniohjeeseen on lisätty valmiutta ja varautumista koskeva kokonaisuus. Kaupunkikonsernin valmiusohje on otettu käyttöön kansliapäällikön päätöksellä ja sen soveltaminen on kohdennettu nimettyihin kriittisiin tytäryhteisöihin, muiden tytäryhteisöjen hyödyntäessä ohjetta soveltuvin osin.

Hallituksen esitykseen on lisätty varautumisen lisäksi sen yhteensovittamisvaatimus kaupunkikonsernissa. Helsingin nykyinen kohdennusmalli muodostaa toimivan perustan, mutta yhteensovittamisen menettelyjä ja peruseräraportointia tulee täsmentää siten, että konserniohje säilyy puiteluonteisena ja yksityiskohtaiset velvoitteet sekä kriittisyyteen perustuvat korotetut vaatimukset kohdennetaan erillisessä valmius- ja varautumisohjeistuksessa ja muissa omistajaohjauksen instrumenteissa. Helsinki pitää esitettyä siirtymäaikaa konserniohjeen päivittämiseksi toteuttamiskelpoisena.

### **Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)**

Ehdotetun säännöksen mukaan kunnan tilinpäätöksen laadinnassa ei sovellettaisi kirjanpitolain (1336/1997, jäljempänä KPL) 1 luvun 4 a–c §:ää, 4 luvun 5 §:n 2 eikä 3 momenttia, 5 luvun 2 a, 2 b, 4, 5 b eikä 17 §:ää eikä 7 tai 7 a lukua. Poikkeukset koskisivat pääosin periaatteita, jotka on tarkoitettu kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja käyttäville yrityksille. Helsingin kaupunki pitää ehdotettuja muutoksia pääasiassa selkeyttä lisäävinä sekä kirjanpitoikäntöjen yhdenmukaisuutta ja vertailukelpoisuutta parantavina.

Nykyisessä lainsäädännössä voimassa olevat säännökset mahdollistavat kuntien kirjanpidossa esimerkiksi arvonkorotukset (KPL 5:17 §). Vuoden 2024 tilinpäätöstietojen mukaan maa- ja vesialueiden arvonkorotuksia oli 26 kunnalla ja osakkeiden ja osuuksien arvonkorotuksia kahdeksalla

kunnalla. Helsingin kaupungin osalta taseessa olemassa olevien maa-alueiden arvonkorotusten euromääräinen taso on merkittävästi suurempi kuin muissa kunnissa Tase kuvaa tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa (KPL 3:1.1 §) ja tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus (KPL 3:2 §).

Maa-alueiden arvonkorotukset ovat vapaaehtoisia informaatioeriä, eivätkä vaikuta kunnan yli- tai alijäämän muodostumiseen, ja ne voidaan haluttaessa tehdä enimmäismäärää pienempänä. Mikäli Helsingin kaupungin vanhat olemassa olevat maa-alueiden arvonkorotukset jouduttaisiin purkamaan, niin tällöin maa-alueiden arvot jäisivät hyvin pieniksi suhteessa kaupungin maa-alueiden arvosta vuonna 2024 tehtyyn ulkopuoliseen asiantuntija-arvioon. Helsingin kaupunki katsoo, että sen taseessa olemassa olevien maa-alueiden arvonkorotusten purkamisen jälkeen tase ei enää antaisi oikeaa kuvaa kaupungin omaisuuden arvosta. Helsingin kaupunki on voimakkaasti kasvavana kaupunkina erilaisessa tilanteessa verrattuna esimerkiksi väestöä menettäviin kuntiin, ja Helsingin maa-alueiden arvot eivät laske samalla tavoin kuin, kuin pienenevän väestömäärän kunnissa.

Ehdotuksessa kuntalain muutokseksi ei ole yksiselitteisesti otettu kantaa siihen, sovelletaanko ehdotettua muutosta vain uusiin kirjanpidon kirjauksiin vai myös takautuvasti. Mikäli säännöstä sovelletaan myös aikaisemmin tehtyihin kirjauksiin, niin hallituksen esityksessä tulee yksiselitteisesti kuvata, miltä osin, miten ja mihin mennessä aikaisemmat kirjaukset tulee mahdollisesti purkaa.

Helsingin kaupunki esittää, että uusia arvonkorotuksia ei tulisi enää tehdä, mutta aiemmin tehdyt arvonkorotukset, Helsingin kaupungin osalta taseessa jo olevat 1,78 miljardia euroa, on tarkoituksenmukaista jättää taseeseen. Helsinki arvioittaa niiden aiheellisuutta ja todenmukaisuutta myös jatkossa, jotta kaupungin tase antaa oikeamman informaation kaupungin maaomaisuuden arvosta.

#### **Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista**

-

#### **Muut huomionne esitysluonnoksesta**

-

Salminen Kaarina  
Helsingin kaupunki - Pormestari 27.3.2026 § 13